

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีวินัยนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
3. เพื่อติดตามผลของการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 12 คน

1.1.1 ผู้วิจัย คือ ครูโรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 1 คน เป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย คือ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 35 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองแปน จำนวน 1 คน

1.2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 คน คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นตัวแทนขององค์กรชุมชน

1.2.3 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน เป็นผู้ปกครองชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นหัวหน้าห้อง และรองหัวหน้าห้องเรียนละ 2 คน จำนวน 22 คน

1.2.4 คณะกรรมการนักเรียน จำนวน 10 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา คือนักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 187 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 เนื้อหาในการพัฒนาได้แก่ ระเบียบวินัยของนักเรียนใน 3 ด้านคือ

2.1.1 การแต่งกาย

2.1.2 การตรงต่อเวลา

2.1.3 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

2.2 แนวทางในการพัฒนา

2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาวินัยนักเรียน ได้แก่

2.2.2.1 กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน

2.2.2.2 กิจกรรมรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน

2.2.2.3 กิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธง

2.2.2.4 กิจกรรมยื่น รับ – ส่ง นักเรียน

2.3 การนิเทศติดตามผล

3. ขอบเขตด้านระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มุ่งที่จะพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โดยกระบวนการวิจัยจะใช้รูปแบบกระบวนการวิจัย เชิงปฏิบัติการ วงจรการวิจัยแบบ PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1988, อ้างถึงใน อองอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301 – 303) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Planning)

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัย และการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลาและด้านความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่

2. ประชุมครูโรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการของ การพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลาและด้านความ รับผิดชอบต่อหน้าที่

3. สัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู นักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ด้านการขาดระเบียบวินัยของนักเรียน ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้าน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

4. ประชุม วางแผนปฏิบัติการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน แต่งตั้ง คณะทำงาน

5. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน จัดทำเอกสารการประเมิน

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action)

คณะครูที่ร่วมวิจัยปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ ด้วยการทำโครงการพัฒนาวินัยและมีกิจกรรม ดังนี้

1. การประชุมแบบมีส่วนร่วม ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านหนองแปน เพื่อวางแผนแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมการพัฒนาวินัยนักเรียน โดยประสานกับผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ร่วมกันวางแผน แสดงความคิดเห็น ระดมความคิดและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และการติดตามผลการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ

2. จัดกิจกรรมพัฒนาวินัยนักเรียน ด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้คือดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาวินัยนักเรียน 4 กิจกรรม ดังนี้

- 1) กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน
- 2) กิจกรรมรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน
- 3) กิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธง
- 4) กิจกรรมยื่น รับ – ส่ง นักเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation)

1. สังเกตการณ์เข้าร่วมและการให้ความร่วมมือในการทำโครงการของกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพัฒนาวินัยนักเรียนที่จัดทำขึ้นซึ่งมีกิจกรรม 4 กิจกรรม ดังนี้

1.1 กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อพัฒนาความมีวินัยด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลาและด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ดำเนินงานในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2561

1.2 กิจกรรมรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน เพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลาและด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ดำเนินงานในระหว่าง เดือนพฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2561

1.3 กิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธง เพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลาและด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ดำเนินงานในระหว่างของ เดือนพฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2561

1.4 กิจกรรมยื่น รับ – ส่ง นักเรียน เพื่อพัฒนาความมีระเบียบ

วินัยด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลาและด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่
 ในระหว่างของเดือนพฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2561

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection)

ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการณ์จะประกอบด้วยติดตามและ
 ประเมินผลการพัฒนาวิสัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลา การแต่งกายและความรับผิดชอบ
 ต่อหน้าที่ของนักเรียนและปรับปรุงแก้ไข ในขั้นนี้เป็นการทำกิจกรรม 3 ส่วนควบคู่กันไป คือ

ส่วนที่ 1 การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของการพัฒนาวิสัยนักเรียน
 ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการแต่งกายและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ของนักเรียนตาม
 แผนปฏิบัติการที่วางไว้ในขั้นที่ 1

ส่วนที่ 2 การติดตามผลการพัฒนาวิสัยนักเรียนด้านการตรง
 ต่อเวลา ด้านการแต่งกายและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนตามที่ดำเนินการ
 พัฒนาในขั้นที่ 2 พร้อมกับส่งผลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Planning) วงรอบที่ 2

การพัฒนาวิสัยนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองแวน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในวงรอบที่ 2 ดังนี้

1. สรุปผลการพัฒนาวิสัยนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองแวน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในวงรอบที่ 1 จากการ
 ดำเนินการ พบว่า ระเบียบวินัยของนักเรียนด้านการตรงต่อเวลา ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ
 ที่ประชุมจึงมีมติให้ดำเนินการพัฒนาวิสัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาในวงรอบที่ 2 ต่อไป

2. แนวทางในการพัฒนา ที่ประชุมร่วมกันกำหนดกิจกรรม
 อบรมหน้าเสาธงและการกำกับติดตามของครูประจำชั้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
 ระเบียบวินัยตามแผนที่วางไว้ในวงรอบที่ 2

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) วงรอบที่ 2

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จัดกิจกรรมอบรมหน้าเสาธงและการกำกับ
 ติดตามของครูประจำชั้น เพื่อมุ่งเน้นกระตุ้นให้นักเรียนเห็นคุณค่าความสำคัญของวินัยด้าน
 การตรงต่อเวลา ระหว่างวันที่ 3 มกราคม 2560 – 31 มกราคม 2561

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) วนรอบที่ 2

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการจัดกิจกรรมมอบหน้าเสาธงและให้ครูประจำชั้นกำกับติดตามดูพฤติกรรมนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการมีวินัยของนักเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยคำนึงถึงคุณภาพของข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงกับสภาพความเป็นจริงและเป็นข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) วนรอบที่ 2

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน ด้วยการติดตามและประเมินผลการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านการพัฒนาวินัยของนักเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการมีวินัยของนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียน ผลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งนำเสนอเป็น 2 ประเด็น คือ 1.1) สภาพของการมีวินัยของนักเรียน ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่านักเรียนยังไม่มีระเบียบวินัยเท่าที่ควร โดยเฉพาะที่เห็นชัดเจนคือด้านการแต่งกายที่ยังไม่ถูกระเบียบ การนำชายเสื้อออกนอกกางเกง การไม่สวมถุงเท้า รองเท้านักเรียนมาโรงเรียน การเหยียบส้นรองเท้า การทำสีผม ในด้านการตรงต่อเวลา การมาโรงเรียนสาย การไม่เข้าเรียนตรงเวลา ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การไม่รับผิดชอบในการทำงาน การไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดประจำวัน หลีกเลี่ยงการทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ 1.2) ปัญหาเกิดจากทางโรงเรียนได้ดำเนินการเรื่องพัฒนาวินัยปกติเหมือนกับโรงเรียนทั่วไปแต่ขาดการทำงานที่เป็นระบบ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรอย่างจริงจัง นักเรียนได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ การเรียกร้องความสนใจ การเลียนแบบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการมีระเบียบวินัย ขาดการแรงจูงใจในการปฏิบัติตนให้ถูกระเบียบของโรงเรียน ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่

ดูแบบตรรกฐานอย่างใกล้ชิด

2. แนวทางในการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองแปน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ใช้ 3 แนวทางได้แก่

- 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลาและด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่มีกิจกรรม ดังนี้
  - 2.1) กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน 2.2) กิจกรรมรักษาความสะอาดของบริเวณโรงเรียน
  - 2.3) กิจกรรมมอบหมายหน้าเสาธง 2.4) กิจกรรมยื่น-รับส่งนักเรียน 3) การนิเทศติดตามผล

3. ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ จากการประชุมในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน โดยประสานกับผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ร่วมกันวางแผน แสดงความคิดเห็น ระดมความคิด และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และการติดตามผลการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ

3.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมด้านการรักษาวิสัยทัศน์ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลาและด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ด้านการแต่งกายพบว่าค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 4.11$) มีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 55.94 ด้านการตรงต่อเวลาพบว่าค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 3.44$) มีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 27.10 ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่พบว่าค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 4.05$) มีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 52.97 ซึ่งในด้านการตรงต่อเวลามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมคือ ($\bar{x} = 3.44$) และมีค่าร้อยละความก้าวหน้าต่ำกว่าด้านอื่น กลุ่มผู้วิจัยได้พัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่าการตรงต่อเวลามีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น ($\bar{x} = 4.07$) โดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 40.38

3.3 การนิเทศติดตามผล พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีระเบียบวินัย เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจในการดำเนินงานของโรงเรียน

อภิปรายผล

การอภิปรายผล จำแนกตามประเด็นที่สนใจดังนี้

1. สภาพและปัญหาวิสัยนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองแปน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยขอนำเสนอใน

2 ประเด็น คือ

1.1 การศึกษาสภาพของการมีระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียน

บ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 เป็นการศึกษากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยและการพัฒนาวินัยของนักเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่านักเรียนยังไม่มีระเบียบวินัยเท่าที่ควร โดยเฉพาะที่เห็นชัดเจนคือการแต่งกาย นักเรียนแต่งเครื่องแบบไม่ถูกต้องตามที่สถานศึกษากำหนด นำชายเสื้อออกนอกกางเกง ไม่สวมถุงเท้า ใส่รองเท้าแตะมาโรงเรียน โดยไม่มีเหตุผล ใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน การทำสีผม การมาโรงเรียนไม่ทันเช้าแถวเคารพธงชาติ ไม่เข้าเรียน เข้าเรียนไม่ตรงเวลา การไม่ส่งการบ้าน ไม่ช่วยเพื่อนทำความเข้าใจความสะอาดเวรประจำวัน หลีกเลี่ยงการทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ การที่นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนดังกล่าวอยู่ในวัยของวัยรุ่นตอนต้นซึ่งเป็นวัยที่ต้องการแสดงความโดดเด่น การเรียกร้องความสนใจ การที่ตนเองแสดงออกในลักษณะที่แตกต่างจากบุคคลอื่นทำให้เกิดเป็นจุดสนใจโดยไม่มองว่าสิ่งที่ตนเองทำไปเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ ควรหรือไม่ควรทำและการกระทำดังกล่าวจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับบุคคลอื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำควรได้รับการแก้ไขจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสา ผลิตปัญญา (2550, หน้า 107 – 110) ได้ศึกษางานการพัฒนาวินัยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนได้พัฒนางานปกครองนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการดักเตือนและทำโทษนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ ฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมาก บุคลากรฝ่ายปกครองมีน้อยไม่เพียงพอ ทำให้การดูแลนักเรียนเอาใจใส่นักเรียนไม่ทั่วถึง จึงมีนักเรียนที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ แต่งกายไม่ถูกต้องผิดระเบียบไม่ตรงต่อเวลา ขาดความรับผิดชอบและยังสอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ สารรัตน์ (2553, หน้า 95) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าสภาพนักเรียนอยู่บ้านไม่ค่อยเชื่อฟังผู้ปกครอง ไม่ช่วยทำงานบ้าน ไม่รักษาความสะอาด

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พัชรินทร์ จันทร์ดาประเสริฐ (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนด้านความสะอาดและการแต่งกาย โรงเรียน ที โอ เอ วิทยา (เทศบาล 1 วัดคำสายทอง) สังกัดเทศบาลมุกดาหาร พบว่าไม่ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน บางคนไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย เกิดปัญหาทำให้ห้องเรียนสกปรกไม่น่าอยู่ นักเรียนที่รับผิดชอบในการรักษาความสะอาดบริเวณเขตที่รับผิดชอบละเลยต่อหน้าที่ ส่วนการรักษาความสะอาดของร่างกายยังไม่เป็นที่น่าพอใจ สภาพด้านการแต่งกายนักเรียนมีพฤติกรรมการแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน เช่น การสวมเสื้อที่ไม่ปกคลุมตัวเอง อักษรย่อของโรงเรียน สวมรองเท้าไม่ถูกระเบียบ ไว้ผมยาว สวมเครื่องประดับมาโรงเรียนและสอดคล้องกับ วุฒิพงษ์ สุทธิโคตร (2553, บทคัดย่อ) ได้วิจัยการพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนช้างมิ่งพิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า นักเรียนบางส่วนยังมาสายประจำ ส่งงาน-การบ้าน ไม่ทันตามเวลาที่กำหนด ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม การแต่งกายของนักเรียนไม่ถูกกฎระเบียบของทางโรงเรียน เช่น การเอาเสื้อออกนอกกางเกง ไม่ปกคลุม นามสกุล หมายเลขประจำตัว อักษรย่อของโรงเรียน ไว้ผมยาวหรือตัดผมไม่ถูกระเบียบ สวมใส่เครื่องประดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนิชา สมญาแสง (2554, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านดอนชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า สภาพของการมีระเบียบวินัยของนักเรียน ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่านักเรียนยังไม่มีระเบียบวินัยเท่าที่ควร โดยเฉพาะที่เห็นชัดเจนคือ การแต่งกายที่ยังไม่ถูกระเบียบ การนำเสื้อออกนอกกางเกง การไม่สวมรองเท้า นักเรียนมาโรงเรียน การสวมใส่เครื่องประดับมาโรงเรียน เช่น ต่างหู สร้อยคอ การไม่เข้าแถวหน้าเสาธง การไม่เข้าเรียนตรงเวลา การไม่รับผิดชอบในการส่งงาน

1.2 การศึกษาปัญหาของการมีระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 เป็นการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการมีระเบียบวินัย และการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาของการมีระเบียบวินัยของนักเรียนให้ความเห็นเห็นว่า ปัญหาเกิดจากทางโรงเรียนได้ดำเนินการเรื่องระเบียบวินัยปกติเหมือนกับโรงเรียนทั่วไปแต่ขาดการทำงานที่เป็นระบบ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรอย่างจริงจัง นักเรียนได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ การเรียกร้องความสนใจ

การเลียนแบบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการมีระเบียบวินัย ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ขาดการแรงจูงใจในการทำตามให้ถูกระเบียบของโรงเรียนซึ่งถ้าบุคคลต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันลงมือแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็จะช่วยให้ปัญหาดังกล่าวไม่ลุกลามและแก้ไขได้ทันเวลา งานวิจัยของผู้วิจัยครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ สารรัตน์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า กระบวนการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียนยังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองมีบ้างไม่มากนัก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ จันทรดาประเสริฐ (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนด้านความสะอาดและการแต่งกาย โรงเรียน ที โอ เอ วิทยา (เทศบาล 1 วัดคำสายทอง) สังกัดเทศบาลมุกดาหาร พบว่าปัญหาเกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรมแต่งกายที่ไม่ถูกต้องในส่วนครูประจำชั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนที่เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนิชา สมฤาแสง (2554, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านดอนชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าปัญหาเกิดจากการที่ไม่มีระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนให้กับนักเรียน การเรียกร้องความสนใจ การเลียนแบบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการมีระเบียบวินัย การไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของการรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิดครูขาดการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด ขาดการแรงจูงใจในการปฏิบัติตนให้ถูกระเบียบของโรงเรียน

จากการศึกษาสภาพและปัญหา เกี่ยวกับวินัยนักเรียน ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกล่าวได้ว่า พฤติกรรมวินัยนักเรียนแต่ละโรงเรียน ก่อนการเสริมสร้างหรือก่อนการพัฒนาวินัยนักเรียน มีสภาพ และปัญหา เกี่ยวกับวินัยนักเรียนไม่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทั้งอยู่ในโรงเรียนและที่บ้าน ทำให้มีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวทุกโรงเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการพัฒนาวินัยนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแปน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยที่ประชุมได้กำหนด

กรอบการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการแต่งกาย 2) ด้านการตรงต่อเวลา 3) ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ได้มีการกำหนดแนวทางและการวางแผนการดำเนินการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนร่วมกันคือ

2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน ได้มอบหมายให้ครูไปศึกษาสังเกต สัมภาษณ์ การปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน

2.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนซึ่งมีกิจกรรม ดังนี้

1) กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน 2) กิจกรรมรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน 3) กิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธง 4) กิจกรรมยื่น รับ – ส่ง นักเรียน ซึ่งการทำกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้เกิดพฤติกรรมการมีระเบียบวินัยที่ดีขึ้น เห็นความสำคัญของการมีวินัยเห็นตัวอย่างกิจกรรมดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกันกับงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผุสดี กล้าบุตร (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเพิ่มระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนจอมปิง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเพิ่มระเบียบวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านจอมปิง 2) ทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียน 3) ประเมินผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพิ่มระเบียบวินัยนักเรียน ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านจอมปิง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวนทั้งสิ้น 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนแบบสอบถามความพึงพอใจและข้อมูลที่เป็นเอกสาร ผลการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาเพิ่มระเบียบวินัยนักเรียน ประกอบด้วยระบบทำงาน 4 หน่วยระบบ ดังนี้ 1) หน่วยระบบการมีส่วนร่วม 2) หน่วยระบบกิจกรรมหน้าเสาธง 3) หน่วยระบบอาหารกลางวัน 4) ระบบเสริมแรงและแนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ สารรัตน์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งผลการหาแนวทางการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินการวิจัยและเสนอ

สภาพปัจจุบันปัญหาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ กิจกรรมที่ 2 ศึกษาเอกสารและประชุมระดมสมองเพื่อสร้างองค์ความรู้ กิจกรรมที่ 3 ดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมตามกิจกรรมและโครงการที่กำหนดไว้ตามแผน ซึ่งได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมคัดเลือกนักเรียนดีเด่น การอบรมธรรมะ การเข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมเยี่ยมบ้านและกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่บริการ กิจกรรมที่ 4 นิเทศติดตามผลและเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผลการติดตามการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่านักเรียนมีพฤติกรรม การปฏิบัติตนด้านการมีวินัยทั้ง 3 ด้าน คือ วินัยด้านการแต่งกาย วินัยด้านการตรงต่อเวลา วินัยด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ดีขึ้นมาก แสดงว่าโครงการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน โดยใช้กิจกรรม 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน กิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธง กิจกรรมยื่น รับ – ส่ง นักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านวินัยดีขึ้น ผู้ปกครองและครูที่ปรึกษา เห็นด้วยที่มีการพัฒนานักเรียนด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนและเสนอแนะว่า ควรมีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนเพื่อให้ติดเป็นนิสัยและมีการปลูกฝังวินัยด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ด้านการแสดงความเคารพ ความขยันหมั่นเพียร การประหยัด อดออม สอดคล้องกับ วัฒนา สิงห์ลี (2552, หน้า 112 – 116) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาโรงเรียนบ้านหนองสังข์ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าผลจากการพัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเดิม ทำให้นักเรียนเป็นผู้มีความตระหนักรู้เป็นคนมีนิสัยตรงต่อเวลา ส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยด้านการตรงต่อเวลา นักเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัย อนุพงศ์ วุฒิสฐิติการ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนโคราชพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัยมีพฤติกรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยของนักเรียนด้านการแต่งกายและการแสดงความเคารพ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) ในการจัดกิจกรรมค่านิยมสัญญา แต่ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจึงนำไปสู่การการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดย

ใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) ในการจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมการประกวดนักเรียนตัวอย่างปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ด้านการแต่งกายและการแสดงความเคารพหลังจากการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ด้านการแต่งกายและการแสดงความเคารพไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ สารรัตน์ (2553, หน้า 96) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนโรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน มีพฤติกรรมด้านการรักษาระเบียบวินัยเป็นไปในทางที่ดีขึ้น ส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัย ญัฐนิชา สมฤกษ์แสง (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านดอนชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนคร เขต 2 ผลวิจัยพบว่า พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมด้านการรักษาระเบียบวินัย ด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หลังการเสริมสร้างระเบียบวินัยสูงกว่าก่อนการเสริมสร้างระเบียบวินัย ซึ่งสำคัญใกล้เคียงกับงานวิจัยของผู้วิจัย

จากการติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนคร เขต 2 โดยใช้โครงการพัฒนาวินัยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลาและด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยใช้โครงการพัฒนาวินัยนักเรียนซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน กิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธง กิจกรรมยื่น รับ – ส่ง นักเรียนตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถกล่าวได้ว่า โครงการนี้ทำให้พฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน 3 ด้าน ดีขึ้นมากไม่ว่าจะเป็นวินัยด้านการแต่งกาย วินัยด้านการตรงต่อเวลา วินัยด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ แสดงว่าโครงการพัฒนาวินัยของนักเรียนช่วยทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนในการทำวิจัยครั้งนี้

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน เหมาะที่จะนำมาใช้พัฒนาสถานศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นทางการ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนางานวิชาการโรงเรียน และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เป็นต้น

1.2 จากผลการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแปน พบว่ามีจุดอ่อนในด้านการตรงต่อเวลา จะบรรลุความมุ่งหมายน้อยกว่า ด้านการแต่งกาย และด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ดังนั้นการพัฒนาวิทยานิพนธ์ต้องปลูกฝังระยะเวลาจนเพื่อจะได้ปฏิบัติเป็นนิสัย

1.3 ผู้บริหารควรมีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงาน และครูควรใช้กิจกรรมพัฒนาวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการติดตามประเมินผล เพื่อให้การพัฒนาวิทยานิพนธ์ได้ผลดียิ่งขึ้น

1.4 การประชุมเพื่อประเมินผลรายงานปัญหา และหาแนวทางแก้ไขจากทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงานจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจในแนวทางเดียวกัน และเกิดการพัฒนางานอย่างหลากหลายขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาที่เป็นผลต่อการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการศึกษางานวิจัยครั้งต่อไป

2.2 ควรใช้กิจกรรมที่หลากหลายนอกเหนือไปจากการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง ในการพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียน

2.3 ควรมีการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียนร่วมกันอย่างยั่งยืน